

Vi Konsumenter

Nyhetsbrev 8 september 2025

Kvantitativa mål för svensk produktion

När livsmedelsstrategin 2.0 presenterades i mars föreslog regeringen konkreta kvantitativa mål för produktionen. Som tänkta marknadsandelar angavs 150 procent för spannmål, 80 procent för kött och mjölkequivaler och 100 procent för gröna proteiner. Regeringen gav Jordbruksverket i uppdrag att lämna förslag på hur uppföljning av mätning av livsmedelsproduktionen i Sverige kan förbättras och konkretiseras. Jordbruksverket öppnade upp för synpunkter i juni och Vi Konsumenter skickade in synpunkter och framförde bl a:

Att Jordbruksverket har ett ansvar för och måste tydliggöra att den av riksdagen antagna livsmedelsstrategin 2017 fortfarande är basen. Det innebär att målsättningen fortsatt är att uppfylla relevanta miljö kvalitetsmål och att den svenska djurskyddsnivån inte ska sänkas. Att Jordbruksverket måste se till helheten och beakta förutsättningarna för en ökad produktion. Allt talar för att föreslagna kvantitativa mål kring svensk produktion inte är möjliga att genomföra med utgångspunkt från tillgänglig svensk jordbruksareal. Att måluppfyllnaden bygger på förtroende och betalningsvilja hos konsumenterna för svenska råvaror. Att vinna hemmamarknaden är viktigare och mer sannolikt möjligt än ökad export.

Vi konsumenter deltog på Jordbruksverkets möte i Jönköping den 3 september. Lantbruksnärings, livsmedelsindustrin och myndigheter var väl representerade. LRF:s förslag presenterades och visade på höga nivåer på ökning av de flesta livsmedel och ett underskott på 100-175 000 hektar åkermark. LRF anför bl. a. att vallarealen är för stor, 200 - 300 000 hektar, men konstaterar att det finns ett behov av ökad foder- och betesareal. Såväl LRF som Jordbruksverket pekar på andra viktiga faktorer som måste beaktas, som klimatanpassning, miljömål, djurskydd och smittskydd och konsumenternas och dagligvaruhandels efterfrågan. VK framförde sina inskickade synpunkter. Mötet framförde att hela livsmedelskedjan måste omfattas. Man bör dela upp mål för exempelvis olika köttslag och speciellt för ost som LRF faktiskt gjort. Regionala strategier kan vara värdefulla där alla aktörer samverkar. Kompetensförsörjning är också en viktig fråga. Livsmedelsföretagen och Jordbruksverket hävdar att priset är konsumenternas högsta prioritet. Detta motsägs av den positiva utvecklingen av svenskmärkta livsmedel. Är det inte så att om man fokuserar på lägsta möjliga pris så får man en utveckling medan om man bestämmer sig för att mervärden värderas så blir utvecklingen en annan.

Axfoods rapport Mar 2030

Axfood presenterade den 3 september www.axfood.se/mat2030. Väl värd att läsa med

tänkvärda krönikor. Axfood vill vara en god samhällskraft för ett mer hållbart mat-Sverige. Näringslivet och konsumenterna kan göra skillnad men politiken måste också bidra. Axfood med flera exempelvis WWF förordar en differentierad moms med sänkt moms på hållbarhetsmärkt mat och frukt och grönt. Matsvinn är en viktig fråga. Man vill samverka för att öka produktion och försäljning av ekologiskt och sätta ekomål för offentlig upphandling och livsmedelsbranschen. Axfood vill främja växtbaserad mat. Man vill definiera och utveckla svenska mervärden. Jenny Jewerts krönika ger starkt stöd för betande kor. Betande djur prioriteras med att ge ekonomiskt stöd till betande kor och bara ge EU-stöd till betande nötkreatur. Axfood och VK driver att få fler handjur på bete och att informera om kött från betande djur och ökad certifiering av svenskt nötkött. Samtidigt vill man skala upp kött för mindre klimatpåverkan. Där nämns vilt, men det är ju så att idisslande vilt som älg och hjort också släpper ut metan. Man vill främja en hållbar utveckling av foder. Ett gammalt förslag är att åter införa avgifter på bekämpningsmedel och handelsgödsel och återföra medlen till jordbruket. Axfood vill förbättra djurskyddet i EU och införa ett djurvälstånd i kycklinguppfödningen. Det är angeläget att man också lyfter behovet av hållbart fiske där djurvälstånd också nämns.

Boka in Vi Konsumenternas seminarium den 26 november kl 17.30 på KSLA

Vi lovar ett spännande program i aktuella frågor kring mat och matproduktion.

Gunnela Ståhle
Christina Möller
Mariell Juhlin
Sören Persson
Carina Lundgren
Inger Helgesson
Anders Engström